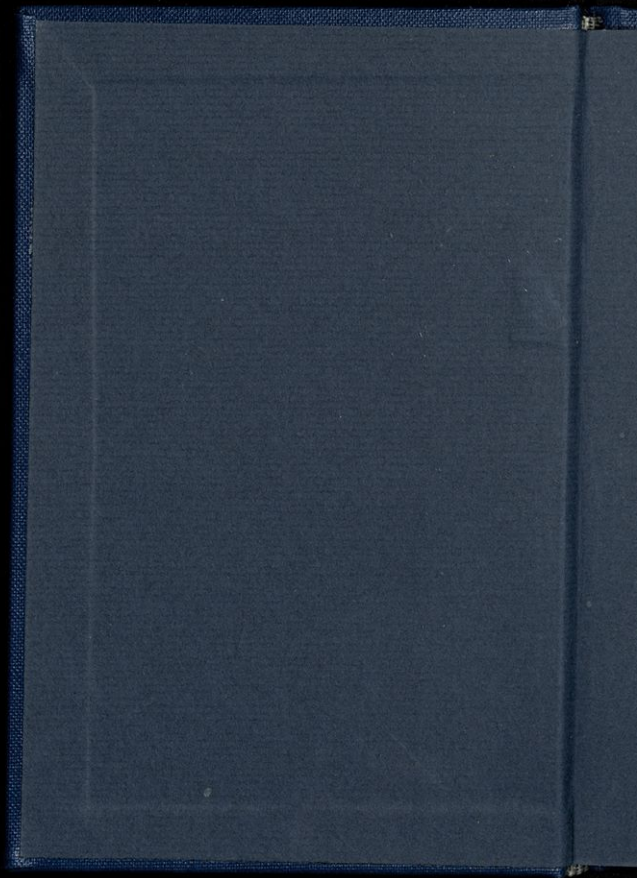

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

GS 0 33 117

3/2

121

121

Ema, deklica z Havajiških otokov.

I.

Človekojedci ali pesjáni. — Šola v Punahu. — Miss Lambertova. — Zguba prijateljice.

Ko je v minolem stoletji kapitan Cook (beri: Kúk) odkril Havajiške otoke ali «Sandviške», takó poimenovane na čast tedanjemu angleškemu lordu admiralitete, prebivali so na teh otokih divjaki, ki so svojim malikom žrtvovali ljudi in so bili sploh znani kot človekojedci ali človekožrci.

Potnik še dandenašnje tù najde podrtine malikovavskih ograd in hramov, v kojih so žrtvovali človeške žrtve strašnim bogovom, stolujočim v ognjenikih, kar dokazujejo veliki kupi človeških kostij obojega spola in razne starosti. To so pač žalostni spomeniki barbarskih časov. Havajiški divjaki, skoro na pol nagi, so stanovali v kolibah, z listjem pokritih. Domače živine, na pr. konjev, volov in kôz, kojih je sedaj vse polno, za one dôbe ni bilo na otocih.

Ti otočani živili so se z ribjim lovom, nekateri s poljskimi pridelki, ovočjem banjan

in rožičev. V prostem času so vadili svoje telo, osebito so se odlikovali v plavanji, in kakor čitamo v potopisih, so možje in ženske, ležé ali stojé na prosti deski znali plavati po razburjenem morji. Vojskujoči in boreči se neprestano z drugimi rodovi, ohranili so svojo divjo nezavisnost.

Ko je dedni kralj Kamehameha V., ki sedaj kraljuje, nazivljen tudi zaradi svoje bojne sreče Napoleonem otokov, pričel vojno zoper havajiške bojevnike, skočilo je tri tisoč Havajcev rajši v propad Nuana, nego bi se bili predali. Njihove kosti je še dandanes ondi videti. Taka je bila minulost Sandviških otokov še pred petdesetimi leti. Ako se želite seznaniti se sedanjim njihovim položajem, dovolite, da vam opišem svoje rodišče Honolulu, stolno mesto vsega otoka.

Na otočiču Oahu, v podnožji ognjenika, kojega temen nazivljejo demantno shrambo, razprostira se ozko nabrežje, s palmami poraščeno. Na tem nabrežji stoji mesto Honolulu, kojega zavetno pristanišče je v gotovih dobah v letu jako hrupno in živo; velikanski nasadi in razkošno nabrežje njegovo vzbujajo občudovanje pri vseh potovalcih.

Mesto je ugledno, snažno in z vrtovi okrašeno; dasi ne broji ni 20.000 stanovnikov, je ondi že mnogo javnih poslopij, protestan-

tovskih hramov, spomenikov in pet tiskarn, toda najkrasneja je kraljeva palača.

Vse hiše so pobeljene in imajo zelene oboknice; stanovniki najraje bivajo v lopah, s cveticami poraščenih, v gugajočih naslonjačah ali na visečih blazinah. Po ulicah prijaznega mesta kar gomzí čilih stanovnikov, ki so vedno veselega lica. Moški se oblačijo evropski.

Nekateri naznanjajo svoje dostojanstvo z vojaško obleko. Ženske, večinoma jako lepe in nekoliko boječe, nosijo dolge, svetle in pisane halje, koje pa sredi ne zapenjajo. V svoje krasne lase vpletajo cvetoči jasmin ali druge cvetke, ter se jim prav lepo podâ. Čestokrat imajo vso glavo s cvetkami ovenčano. Ta skrbna oprava, smehlaj na ustnih, čilo, zdravo in veselo mišljenje dela jih kaj mične. Na naših goratih otocih, obstoječih iz ognjenikove lave (žlindre), ni cest in vsled tega tudi ne kočij in torej možki in ženske na konjih jezdarijo po okolici in po mestih. Mi smo konjeniški narod in naši konji so plemenite domače živalice. Ženske sedé na konjih kot možki. Pa tudi konje lišpajo s perjem in cveticami, kajti rastlinstvo Sandviščani strastno ljubijo.

Vidite, kaj so postali gorkokrvni divjaki, koje je Cook našel na teh otokih! Krščanska

vera in občanska omika, iztrebivši zdivjanost pri onih divjakih, spreobrnila sta je v mirno in tiho ljudstvo.

Da bi pa ljubeznjivi čitatelj poznal tukajšnji način vzgojevanja mladine, mu opišem tu zavod v Punahu, blizu Honolulu.

To šolsko poslopje je razdeljeno v dva oddelka. Jeden je za dečke, drugi za deklice. Omenim naj tû samo dekliški oddelek. Lega šole je kaj prijazna, nahaja se sredi travnatega prostora, pročelje obrneno je k morji. Vsaka gojenka ima svojo sobico, v której gospodari svojevoljno, kajti izročena je popolnem njeni oskrbi.

Vsaka učenka sama pometa in čedi svojo izbo, v red spravlja svojo sobo in svojo pohištveno opravo. Najmanjše zanemarjenje kara se najostreje. Šolo v Punahu obiskujejo hčere premožnih domačinov in naseljenih tujcev. Tu se uči francoščino, angleščino, zemljepisje, godbo, petje, risanje in šivanje. Vsak predmet uči oddelkovi učitelj ali učiteljica pod nadzorstvom ravnateljice.

Koncem vsacega leta vršé se javne skušnje v prisotnosti starišev in dostojanstvenikov otoka. V tej šoli se posebno za to skrbi, da bi se dekleta naučila samostalno gospodinjiti.

Ravnateljica ustanavlja vsacih štirinajst dni oskrbnico, koja skrbi za vse gospodinjstvo v ustavu, drugim je pa izročena skrb po ostalih oddelkih. Nekatere učenke nadzorujejo v kuhinji, pripravljajo vsakdanja jedila, in celó pečivo same pripravljajo, sladkarije in navadna jedila. Druge učenke zopet hodijo na trg po živež, druge pa oskrbujejo perilo in opravo šolskih prostorov. Ako jih obiščejo gostje, jim lepo strežejo in jedna drugo hoče v tem prekositi, da bi se odlikovale s svojo spoštljivostjo in uljudnostjo.

Poučuje se tudi v zdravenji bolnih in ranjenih; v prostih urah za zabavo gojé na vrtu cvetlice, zdravilne zelí, kojih lečilno moč se učé poznovati. Poučne izlete po okolici prirejajo s svojim učiteljem prirodoslovja, koji jih uči poznovati drevje, rastline in najvažneje živali. Iz ustava v Punahu pohajajoče učenke so izurjene v vseh potrebnih vednostih, kojih treba vsaki ženi, ki se hoče svoje dni posvetiti rodovini z blagodarnim vspehom. Tudi jaz sem bila tako srečna, preživeti najblažje ure svojega življenja v tem zavodu. Bila sem hči bivšega načelnika otočiča Oahu, kjer sem posedovala v najrodovitnejšem kraji prostrane plantaže in pašnike z mnogobrojno govejo živino; skratka, večina tega otočiča bila je moja last.

Žal, da sem to podedovala predčasno vsled živeljne nesreče. Ko mi je bilo pet let, poginili so moji dragi starši pri potresu, koji jako često razsajajo na Sandviških otokih, tako da se njih število še vé ne. Dasi sirota, vender nisem bila popolnem zapuščena. Vrhni urad kot varuh sirotam, sestojéč iz nekoliko oseb havajiškega kraljestva, je začasno prevzel v svojo upravo moja posestva. Zatim so pa v ustavu nežno skrbeli záme, kakor morejo to le skrbni starši učiniti svojemu otroku. Pod varstvom svojih učiteljic in v ljubezni do svojih součenk sem ondi živela kot v rodbini. Navezana sem bila na ta zavod takó, da se mi je zdelo, kot bi se bila ondi porodila ali pa morala za vse življenje tam ostati. Dopalo mi je ondi nad vse, kajti vse je prijalo mojemu srcu in umu. Moji učitelji in prijatelji bili so z mojim napredovanjem popolnem zadovoljni. Vsa moja mladost bila je nepretrgana vrsta radostnih dni. Sladko je minulo življenje moje pod najprijetnejšim podnebjem na svetu, v podnožji slikovitih gorá, nad modrim zrcalom morske gladíne. Za svet se nisem brigala, ker nisem poznala nobenih željà. Bila sem srečna.

Po dnevi sem po šolskem poučevanju in po zabavnih delih mislila samo na namen

dneva, na cvet kake nenavadne rastline, na gorske izlete ali pa na prihodnje skušnje. Zvečer sem se zabavala v senci svežih palem v krogu veselih svojih tovarišic. Dasi so bile med nami Angličanke in Američanke, živele smo ne oziraje se na različnost narodnih odnošajev v složnosti, ki je bila duša vsemu ustavu. Vzajemna ljubezen naša ni bila nikoli porušena. Vender je ni nekaljene sreče, ki bi bila podeljena človeku; še sedaj mi je v živem spominu žalosten dogodjaj, koji sem doživela v oni dobi svojega mladega življenja.

Bivši prvo leto v ustavu v Punahu, nameščena je bila ondi za učiteljico zeló izobražena gospa miss Lambertova. Leta je bila hči necega selnika z otoka svetega Mavricija. Oče njen je osiromašil vsled predrznih podjetij; mati njena bila je Američanka. Miss Lambertova se je pri spolnjevanji svojega urada odlikovala z jako čislanimi lastnostmi. Pod njenim nadzorstvom se je ustav povspel na vrhunec svoje popolnosti.

Ni omenjati ne morem, kako je skrbela ta gospa za moje vzgojevanje. Začetkom sem le malo govorila, bila sem svojeglava in enmalo poredna deklica. Dasi nisem še popolnem razumela nesreče, koja je zadela našo rodbino, je dušo mojo vender navdajala

neka trpkost. Miss Lambertova budila je v meni duha, preganjala mojo čmernost, krotila mojo svojeglavost z ljubeznivimi besedami in s svojo vzgledno potrpežljivostjo. Takó me je počasi zasè pridobila ter je porabljala moje zaupanje v moje popolnenje. Ko je bila tako Miss Lambertova nekoliko let naš bogek v Punahu, póči kar nakrat necega dné nemila vèst, da se miss Lambertova hoče omožiti in da zaradi tega odpotuje na nek drug havajisk otok, daleč od nas!

Početkom ni nihče hotel verjeti, da bi nas miss Lambertova mogla ostaviti. Kako bi se mogli od nje ločiti? Za nekoliko dni se je ta novica potrdila. Ko je še pred več leti miss Lambertova živela s svojo rodbino na otoku sv. Mavricija, bil je njen oče v zvezi z nekim častnikom američanskega namorništva, Jurijem Hamiltonom.

Ne vé se, ali sta bila že takrat zaročena, toda ko je odplul kapitan Hamilton s svojo ladijo, jela je siromašiti rodbina Lambertova. Ostavši na to službo, kupil je kapitan Hamilton prostrana zemljišča na otoku Havaji, hoté se pečati z mnogo koristnejšim poslom, z ovčjo rejo. Na potovanji v svojo novo domačijo pomudil se je tudi v Honolulu, da bi mogel biti prisoten pri javnih izpitih in razdelitvi nagrad v šoli v Punahu. Kaj

je iz tega sledilo, si lahko mislimo. Hamilton in miss Lambertova sta se tu seznanila. Vzajemno nagnenje iz mlade ljubezni je tako močno vsplamtelo, da je že v nekoliko dneh postala miss (gospodičina) Lambertova mistress (gospa) Hamiltonova, a kmalu potem je odpotovala s svojim možem na oni otok.

To je bilo tarnjanje in jokanje, ko smo se ločili!

Tarnjale in solzile so se naše učiteljice in učenke. Zlasti mene se je polastila velika žalost, da se gospica Lambertova kar ni mogla utolažiti.

— «Ljubček, spominjaj se mene,» pravi odhajajoč, «jaz tebe nikdar ne zabim!»

Čas pa delo sta nekoliko umirila naše togovanje. Gospa Hamiltonova, tako jo bomo zdaj imenovali, dasi je sama imela pozneje deca, se je često nas spominjala s kacicim darilcem, kar nas je jako veselilo.

Vztrajala sem torej v tem zavódu pod drugo ravnateljico do svojega dvanajstega leta — v naši gorki pasmi deklice v tej dobi že dorastejo — ko se pripeti nesreča, koja je vsemu havajiškemu otoku pretila s pogubo.

II.

Ognjenik Mona Loa. — Zmešnjava v ustavu. — Besnost neolikane devojke.

Znano je že, da na naših otokih često razsajajo potresi.

Vzrok temu zlu je otok Havaji, kjer štrlé v nebo trije mogočni ognjeniki, kojih jeden vedno meče ogenj iz sebe. Prebivalci se tem manj brigajo za njim pretečo nevarnost, čim bolj jih priroda obsipa s svojimi darovi.

Leta 1868. prigodila se je meseca aprila strašna prememba; na jasnem obnebjni ni bilo videti oblacka; toda naenkrat se stemní nebo in zagrne solnce s črnim zavojem. Vzduh se je napolnil z gostim dimom in črnim prahom.

Dasí ni bilo vetra, se je vender morje visoko vzdigovalo, pluskajoč na breg velikan-ske valove. Vsa znamenja so kazala na to, da se blizu nas pripravlja ognjenik k izbruhu. Gledé tega nas je še uveril močán potres v Punahu. Pozneje smo zvedeli, da so ta potres čutili po vsem otočji. Z ozirom na take prigodke pri nas gradijo same pritlične lesene hišice, da ne bi bila prizadeta večja škoda.

Lovci velerib prinesli so nam najžalostneje novice. Na otoku Havaji je razsajal potres,

kakeršnega doslej še nihče ne pomni. Po nekaterih krajih so bile uničene vse naselbine popolnem, drugje zopet razpočila se je zemlja, in nastale so strašne propasti, iz kojih so se valili omamljivi sopari in potoki perečih tekočin. Razkačeno morje zaplavilo je pobrežna posestva in sela ter uničilo pristane s prebivalstvom vred. Konečno se odpre žrelo ogromne gore Mona Loa, in v velikih potokih valila se je žgoča lava (žlindra) v morje mnogo milj dalječ, kipeča ko krop. Vse te prikazni spremljali so potresi zemlje po noči in po dnevi. Nepopisni strah in obup razširita se po stolnem mestu Honolulu. Da bode prej opažanim znamenjam sledila tako nepričakovana nesreča, tega se ni nihče nadejal.

Kakor hitro se je ta vest razširila, se je takoj pomišljalo na to, kako pomagati ostalim ponesrečenim. Kmalu so ljudje nosili mnogo živeža, obleke, zdravil in drugih potrebščin na parobrod, na kojem je sam kralj z mnogobrojno družino odplul naslednjega dne na otok Havaji.* Ta pomoč je bila samo za prvo trenotje, začasna, in ni torej zadostovala tako ogromni škodi. Ves narod je požrtvovalno nabiral raznotere pri-

* Na tem otoku so otočani ubili Cooka pri nekem sukobu l. 1779.

pomočke in mnogi so se napotili tjà, da bi osobno pomagali tam, kjer bi trebalo.

Ta prigodek z vso grozo čuli smo tudi v šoli v Punahu. Součenke moje in jaz nismo mogle ostati nebrižne za tolika trpljenja svojih rojakov, mnoge izmed nas imele so sorodnike pa prijatelje v Havaji; najbolj nas je mučila negotovost o usodi naše drage mistress Hamiltonove. Prebivala je s svojim možem in otroci v okraji Kau na podnožji gore Mona Loa, kjer je potres najsilneje razsajal. Ali ni možno, da je naša bivša ravnateljica z vso svojo rodbino pokopana pod podrtinami in sesutinami? Morebiti je živel v največjem nedostatku. Vse smo mé-nile, da je poginila in smo živo pomilovale njeno nesrečo. Nikjer nisem imela pokoja. Govoreč o nji po dnevi in sanjaje o nji po noči, očitala sem si svojo malomarnost in nehvaležnost do svoje druge matere.

Nudila se mi je prilika, da uresničim svoje vroče želje.

Vsled došlih izvestij iz Honolulu je bilo na nesrečnem otoku Havaji mnogo ženà, otrók in starčkov ranjenih in opuščениh, koji so trebali hitre in obile pomoči. Pozivljene so bile torej ženske, ki bi bile zmožne oskrbovati bolnike.

Nova naša ravnateljica mistress Daversova bila je nekoliko večča v ranocelstvu, zaradi tega se je zeló rada oglasila za ta posel.

Sklenilo se je, da jo spremi šest najstarših in najmodrejših učenk. Lepó sem prosila za dovoljenje, da bi smela iti ž njimi, toda prošnja moja bila je odbita. Bila sem sicer dosti močna, toda premlada za tako podjetje, in sorodniki v Honolulu niso hoteli prevzeti záme odgovornosti, ker sem bila dedica obširnih posestev.

Ko mi naznanijo to prepoved, zgubila sem toge in zlobe skoro ravnodušje. Ves dan sem neprestano jokala, pulila sem si lase, z nogami bila ob tla in kakor blazna butala z glavo ob zid.

Vsled mojega obnašanja vsa prestrašena, sporoči mistress Daversova mojim varuhom, da se boji pogibeljnih nasledkov za moje zdravje, ako ostanejo pri svoji prepovedi. Ker so se torej sorodniki moji bali, da bi se stanje moje ne obrnilo na slabše, so konečno privolili. Uznali so, da ne morejo overati moje požrtvovalnosti, ker je vsaka pomoč dobro došla. Nisem samo dobila dovoljenja spremi mistress Daversovo, nego i pravo, podariti dve sto pijastrov* na korist ubogim žrtvam.

*) Pijaster = pol gold.

Kakor hitro dobim torej dovoljenje, utešim se, da sem se mogla pripravljati k odhodu. Ladiji je bilo odpluti že naslednjega dne. Vsak ugane, kóga sem imela v mislih. Nek notranji glas mi je pravil, da morem gospé Hamiltonovi izkazati važne usluge.

Strahu, da bi moji sorodniki znabiti ne preklicali dane besede, nisem mogla pričakati jutra. A v istini me je skušal jeden izmed njih pregovoriti še pred odhodom. Toda odstopiti nisem hotela od svojega trdnega sklepa. Uro pozneje sem bila na krovu in ladija odjadrala je z nami v jako ugodnem vremenu na daljno pot. Proti večeru nahajali smo se že jako daleč od mesta Honolulu. Kapitan naš nam je zagotavljal, da iz Oahu do Havaji dospemo v dveh dneh. Čim bliže smo prihajali k ognjeniku, tem silneje so se zaletavali valovi v ladijo. Neizprosna morska bolezen napala je marsikatero mojo tovarišico, da i celó gospo Daversovo. Meni se je pa posrečilo ustavljati se tej jako neljubi nezgodi, koja sicer ni baš nevarna, tako da sem mogla i drugim pomagati. Proti večeru družega dne pristanemo srečno k otoku Havaji.

Popotniki in pomorščaki, skupivši se na krovu, so že od daleč občudovali jako lep a grozen prizor, ki se je pojavil pred njimi.

Zahajajoče solnce zakrivalo je neprozorni zavoj dima in prahu, ki se je valil po vsem otoku. Dasi je vel oster vetrič, smo težko sopli v tem s žveplom nasičenem vzduhu; preko brega je plula neizmerna množica mrtvih rib in družih morskih živalij in iz morskih globin izstopivših ali vtrganih predmetov. V dimu je bila jedva poznati veličastno podobo gore Mona Loa. Dasi ni bilo slišati podzemeljskega bobnenja, je vendar na nekaterih krajih švigalo iz zemlje mnogo plamenov.

Ves prizor predočil nam je podobo pekla, kakor ga nam opisuje svetopisemska povestnica. Nihče ne bi verjel, da morejo ljudje živeti na takem kraju groze in zmešnjave. Ni naši pomorščaki niso mogli poznati njim dobro znanih krajev. Izginile so cele vasi na veke, hribi in doline premenile so se v opustošene planine. Nikjer ni bilo najti ni sledù živega, morski pritok poplaval in prihrul je daleč v deželo, v morje pomedel prebivalce, domače živali in vsa poslopja.

Kar ni poginilo v plamenih, uničila je občna povodenj. Potres je precej že ponehaval, toda temena skal so se na mnogih krajih valila s oglušujočim lomozom v belo, razpenjeno morje.

Strahu, da bi strmi breg v taki neprozorni temi ne zasul naše ladije kot otroško trugico, velel je kapitan, ladijo usidrati daleč od brega. Vso noč smo še ostali na nji, pri čakujoč prve žarke solnčne svetlobe. Kapitan je to učinil iz previdnosti, a samo jaz nisem soglašala z mnenjem skušenih namorščakov.

Vso noč nisem zatisnila nì očesa. Vedno me je mučilo očitaje:

Bože! ne pridem li prepozno na pomoč svoji dobri učiteljici, gospé Hamiltonovi?

III.

Deklica z ožganima nogama in kravar. — Mala načelnica.
— Čar zlata. — Svojejavost.

Drugo jutro iskala je naša ladija ob bregu varnega pristanišča. Nek plavec, opazivši z brega našo neodločnost, pripluje k nam na ozki deski, na kakeršnih domačini jako spretno umé plavati, ker nimajo družih priprav. Z njegovo pomočjo dospemo v varno pristanišče.

Jako težavno se izkrcamo na breg, kjer so stale podrtine nekdanj cvetoče ribarske nasebine.

Grmada grobelj tvorila je pomnike neke danjih ulic, in od prelepe katoliške cerkve

ni ostal kamen na kamenu. Od vsega prebivalstva ostalo je samo nekoliko stotin nesrečnežev obojega spola in različne starosti. Razen življenja niso ničesar imeli, in gladu in v ognji bi bili poginoli, ko bi se jih ne bila usmilila nagla pomoč. Ubogi ljudje so nas kaj radostno vsprejeli. Razdelili smo med nje obilico raznovrstnega živeža in pomagali smo jim postavljati in graditi bambusove koč. Moje součenke pričnó z menoj izvrševati milosrdna dela pri bolnih in ranjenih. Izvrševajoč svojo dolžnost, sem povsodi povpraševala po dragi gospé Hamiltonovi in njeni rodbini, toda v tej občni zmešnjavi je vsakdo mislil le na svojo lastno nesrečo in ni mogel torej pomišljati na nesrečo družih.

Konečno sem našla mej bolniki neko deklico iz Vajohine, najbolj opustošenega okraja, ki je, bežaje pred bljevajočim ognjenikom, brodila po ognjeni lavi ter si ožgala obe nogi. Uboga deklica je pretrpela mnogo bolečin in zgubila je jedno nogo. Ime Vajohina me pa spomni, da je v dolini tega imena bivala naša ravnateljica. Ko sem deklici stregla, vprašam jo, ne vé li kaj natančnejega o gospé Hamiltonovi. Predno mi odgovori, upré oči v mè, kakor bi hotela naprej vedeti, more li z menoj govoriti odkritosrčno.

— «Dobro poznam gospo Hamiltonovo,» odgovori mi na to; «to je plemenita gospa; ali spadate morebiti k njeni rodbini?»

— «Ne, temveč skrbi me njena usoda kot bi bila moja lastna mati.»

— «Nič gotovega ne vem o nji,» pravi bolnica zadrežno, «Péla je neusmiljeno ravnala, ker jej ljudje niso hoteli donášati darov.»

Da bi se pa to dobro razumelo, moram omeniti, da med stanovniki nižje vrste, dasi so kristijani, prevlada še mnogo vraž, koje so podedovali po svojih pradedih.

Tako pripisujejo Péli, boginji ognjenikov, bivajoča po njihovem mnenji v žrelu Mona Loa, vse nesreče, koje so zadele katerikrat njih deželo. Kot prava kristijanka tej smešni vraži nisem pripisovala nobene verjetnosti in važnosti.

— «Ničesar mi ni znano o kaki boginji Péli,» odgovorim jej kar naravnost, «temveč poznam samo jednega in jedinega Boga, vse-mogočega in ljubeznjivega, ki časih pošilja ljudem nesreče samo zaradi tega, da bi jih skušal ali kaznoval.»

Besede moje so neomikano deklico tako poparile, da je umolknila.

Po malem prestanku izprašujem jo zopet dalje:

— «Ni mogoče, da bi ničesar ne vedela o rodbini v vašem sosedstvu tako razglašene gospé. Za Boga, povejte mi kaj o nji!»

— «Čujte tedaj! Mislím, da je mistress Hamiltonova z vso rodbino poginila. Péla . . . a kaj čenčam? — goreča reka valila se je blizu njihovega stanišča, in ko sem bežala po tej goreči brozgi, ni sledu ni bilo več o njihovi hiši.»

Torbico, kojo sem držala v roki, spustim na tla ter se zgrudim onemogla na klop.

Potem naznanim vse, kar sem zvedela, svoji ravnateljici in součenkam. S tem sem jih pa zeló užalostila. Toda tudi drugi ljudje so to pripovedovali, kakor dekile iz Vajohe.

Ne zmeneč se za to, domnevala sem, da vendar najdem svojo drago prijateljico Hamiltonovo. Morebiti se jej je posrečilo, ubežati iz nesrečnega stanišča. Nihče se dosedaj še ni prepričal, je li ostala živa ali mrtva. Trdno sem se nádejala, da je rešila svoje življenje, možno i čudesno. Še tega dné mi je novo znamenje osrčilo mojo nádejo.

Iz bližnje vasi so k nam prinesli kmetje, ko zvedó o našem prihodu, na nosilnicah pol mrtvega človeka, kojega so bili izvlekli iz podrtin. Bil je to kravar z dvora gospé Hamiltonove. Ko nastane potres, tudi on zbeží. Tekoči lavi je sicer ušel in že je

mislil, da je otet, kar se pod njim utrga skala, po kateri je bežal in ta ga je zasula. Ves potolčen in s zlomljeno nogo obleži dva dni brez pomoči. Tretjega dne ga šele najdejo in nam v oskrbovanje izročé.

Ko ga položé v šatoru poljske bólnice, zberemo se okolu njega, da bi mu pomagali.

Ker je bil sluga gospé Hamiltonove, stregla sem mu zlasti skrbno. Mistress Daversova mu obveže zlomljeno nogo, jaz mu pa podam iz svoje zaloge stekleničico španjskega vina. Kmalu mu tako odleže, da sem ga mogla vprašati, je li res rodbina Hamiltonova poginila ali ne.

— «Ne, gospodičina!» odgovori mi. «Kapitan ni poginil, ker je pred jednim mesecem že odplul na američanski ladiji v San Francisco živino prodajat, ter se vrne šele v dveh mesecih.»

— «Kaj je pa z gospo Hamiltonovo in njenimi otroci?»

— «Bili so ravno v svojem stanišči, ko nastane potres; ko slišijo praskot zidovja, zbežé iz hiše in se rešijo na bližnji holm. Vsled strašnega lomoza prestrašen zbežim in ugledam zvonaj gospo Hamiltonovo bežati v gostem dimu in pepelu. Najmlajše dete nesla je v naročaji, starejše je nesla dekla. Za njimi je bežalo tudi nekoliko ljudi»

iz tega sela. Hotel sem je doteči, toda v hipcu se odprè zemlja pred menoj, in čudo, da me niso iz razpokline puhteči sopari zadušili. V grozovitem strahu bežim dalje in sam ne vem, kje sem končno obležal.»

— «Menite tedaj, da je gospa Hamiltonova ušla nevarnosti?»

— «Ne zdi se mi to nemožno, . . . da sem jaz rešen, to vem gotovo.»

— «Zakaj pa o sebi ne sporoči nobene vèsti?»

Kravar se zamisli.

— «Morebiti tiči kje med ognjenimi toki lave; Péla je hudomušna» . . .

«Pustite Pélo in njene hudomušnosti!» sežem mu v besedo nestrpljivo. «Bože, je li res, kar pravite? potem trpí gospa Hamiltonova že ves dan neizrecne muke in umira gladù in žeje! Ali je daleč odtodi kraj, kjer mislite, da se nahaja vaša gospa s svojimi ljudmi?»

— «Uro hodà. Kedor bi se pa hotel tjà napotiti, naj se le poslovi s tem svetom.»

— «O, dobé se taki ljudje!» vskliknem. «Še misliti ne morem, da bi gospa Hamiltonova, tako blizu nas se nahajajoča, trpela toliko težav in muk! In če bi ji nihče ne hotel prispeti k pomoči, storila bodem to sama!»

Tako smo se razgovarjali v prisotnosti gospe Daversove in mojih součenk. Ko slednje čujejo moje odločne besede, so kar ostrmele.

— «Vi pač pozabljate, Emica,» dé mi ravnateljica strogo, «da ste dekle, ki se ne more lotiti tacih podjetij.»

— «Kaj še!» pravi trpkim glasom kravar, «gospica ima prav. Ko bi le mogel stati na nogah, bi kmalu našel dobro gospo in njeno družino.»

— «Čujete li, kaj pravi ta mož?» vskliknem iskreno, «on ne popusti nadeje ter hoče oteti mistress Hamiltonovo. Česar pa sam ni zmožen, to mogó drugi izvršiti!»

Odkrivši plahto, ki je zakrivala uhod v šator, šla sem v zraven stoječo kočo, kjer je bilo zbranih nekoliko ljudij. Odločno jim zakličem:

— «Mistress Hamiltonova je s svojo rodbino v dolini Vajohini v veliki nevarnosti... Sto pijastrov dam onemu, ki jo reši ali mi pa prinese o nji zanesljivih vestij!»

Prisotnih poslušalcev je bilo mnogo, ki so zgubili vse svoje imenje, otevši si samo siromašno obleko. Toda ime Vajohina jih je ostrašilo, kajti ta vas je stala sredi bruhajočih ognjenikov. Nihče se ne oglasi.

— «Torej dve sto pijastrov!» kličem še z močnejim glasom.

Na to se mi bliža nekoliko môž, toda vsi so nekako nezaupljivo zrli v mé; zdela sem se jim premlada, da bi mogla spolniti dano obljubo. Jeden izmed njih me pozorno pogleduje, potem pa dé:

— «Svojo obljubo lahko spolni, saj je to mlada načelnica.»

Na naših otokih so me povsodi tako imenovali, kajti ondi so dobro poznali ne samo moje stariše, temveč i obširna zemljišča, koja sem bila podedovala.

Moja velikodušnost vzbudila se je v meni i zaradi tega, ker sta tudi oče moj in mati poginila vsled potresa; zaradi tega sem se toplo potezala za nesrečne žrtve.

Da bi pa vso nezaupljivost zaplašila, vzela sem iz svoje torbice pest zlatnikov in jim je ponudila, rekoč:

— «Temu ali pa istemu vse to, ki gré iskat mistress Hamiltonovo v Vajohino!»

Na to me prosi pet ali šest močnih môž, utrjenih v težkem delu, naj jih najamem.

— «Podajte se vsi na pot,» dém; «kar je možno jednemu, posreči se gotovo nekoliko možem; nagrado si pa razdelite med seboj. Kedor izmed vas se vrhu tega skaže požrtvovalnega, tega še posebe obdarim!»

Ko se med seboj natihoma zmenijo, označijo mi, da hočejo spolniti mojo željo.

— «Pripravite se tedaj, za četrť ure se napotimo; niti minute ne smemo zgubiti!»

Izplačala sem vsakemu po dvajset pijastrov naprej, potem so pa šli po slovo k svojim rodbinam. Ravnateljica in součenke so odobravale mojo naredbo. Med štirimi očmi me objame mistress Daversova, rekoč:

— «Ema, vi imate dobro srcé. Te može lahko nagradite velikodušno, kajti pri odhodu mi je vaš varuh izročil pet sto pijastrov, koje poljubno lahko porabite. On neče, da bi se sama žrtvovala; imenje svoje pa morete vporabiti v plemenit namen.»

— «Hvala vam za to!» odgovorim jej; «ali ste pa tudi pomislila, mistress Daversova, da jej ti možje, najdejo li v istini gospo Hamiltonovo, slabosti ali bolezní vso onemoglo, ne bodo mogli s čem pomoči?»

— «Sklenila sem, dobro dete, vas vse spremiti, in bodem v ta namen preskrbela konje.»

— «Kaj, mistress Daversova . . .»

— «Zakaj pa ne? Tudi jaz spoštujem gospo Hamiltonovo, saj je bila meni dobrotnica; vsled njenega prizadevanja sem dobila častni urad, hočem jej torej poplačati dolžno hvaležnost.»

— «Nu, spremite jih torej; oskrbimo si pa prej dva konja, ker se bom peljala z vami.»

— «Ni mogoče,» vsklikne odločno ravnateljica. «Emica, vi ste bila izročena v moje varstvo, nikoli ne pripustim, da bi se udeležila tako predrznega in nevarnega podjetja.»

— «Se hočete li sama udeležiti te predrzne odprave?»

— «Učnim to prevdarjeno, toda vam, Emica, — pustite se vendar poučiti, kaj tacega ne dovolim.»

Priznala sem torej na videz, da je boljše opustiti to namero, na tihem sem pa osnovala svoj načrt. Med tem so prišli najeti poslanci. Pred odhodom so kravarja še natančno vse izpraševali, zlasti gledé potov, po kojih jim je hoditi.

Za gospo Daversovo smo konje preskrbeli brez težav; vse smo namreč izurjene jahalice.

Konjiču smo pripeli na vrat zabojček tečnih jedil za vso Hamiltonovo rodbino, ko bi jo srečno našli. Posamezni posli so pa nesli dostatek jestvin in družih potrebščin.

Ko so bili vsi pripravljeni, napoti se torej tolpica mož z gospo Daversovo, koja nam je še z daljave pošiljala svoj pozdrav na pot.

Moje tovarišice so se dokaj čudile, da sem se tako hladno poslovila z mojo ravnateljico. In ko tudi druge učenke iz ustava v Punahu solzeče priporočajo mistress Daversovi vsakeršne naredbe in opreznost, ostala sem nebrižna. Ko pa odidejo, se je kmalu pokazala moja navidezna hladnokrvnost.

Tisti havajški občan, koji me je imenoval nasproti drugim kmetom malo načelnico, bil je svoje dni sluga v naši rodbini, koje se je hvaležno spominjal.

To njegovo naklonjenost premenila sem z nekoliko podarjenimi pijastri v udanost. Še pol ure ni minulo po odhodu odprave, ko mi stari sluga mojega očeta privede konje. On sam imel me je spremljati in varovati po svoji možnosti.

Vsak je uganil mojo misel. Ker gospa ravnateljica ni privolila, da bi se v njeni družbi udeležila odprave, sklenila sem, da jej bodem od daleč sledila in se jej šele takrat pridružila, ko bi ne bilo več moči vrniti se nazaj. Svojemu spremljevalcu sem dala potrebne napotke.

Drage čitateljice, ne morete si predstavljati, kako so postale žalostne moje tovarišice, večinoj starše od mene, ko zvedó moj namen.

Vreme je bilo prekrasno; zemlja se je rahleje tresla, in krog nas vladal je mir, koji je bil le semtertja prerušen. Nádejala sem se, da že v dveh urah dohitim mistress Daversovo; med tem časom se nisem bala nobenih nezgod.

Poslovivši se z vsemi znanimi, podam se torej na pot, spremljana od domorodcev do konca vasi.

Jedna mojih tovarišic me je še dalje spremljala ter mi vedno očitala moje postopanje; seveda se zato še zmenila nisem; bila je to Francika, najnežnejša izmed vseh ostalih. Ustavila se je z drugimi havajiškimi prebivalci na utrgani skali ter mi je od tod klicala: «Z Bogom!» in v slovó z robcem mahala, dokler jej nisem izginila izpred očij.

IV.

V peklu. — Srečanje. — Aloha Péla. — Ognjeni propad.
— Znamenja obupnosti. — Santalov most. — Čaša vode.
— Bil je skrajni čas.

Ko ostaviva vas, stalo je solnce, zakrito z oblakom dima in prahu, še visoko na nebu. Ceste niso bile po potresu tako opustošene, kakor se je čulo. Na nekaterih krajih je bila pot zaprta s kako veliko skalo ali pa je bila razrita v razpokline, iz kojih je

dušljiv in omamljiv dim švigal. Toda ni nam pretila nobena nevarnost. Pazila sva samo na to, da bi našla sled prve družbe, s kojo bi se mogla združiti. Dasi je že več nego pred jedno uro pred nama odšla, sva jo hitro zapazila z vrha bližnje gore. Torej sva pospešila najine korake.

Okolica, pred nedavnem še razkošna in jako rodovitna, je žalostno izgledala. Stanovanja človeška bila so podrta, rastljine poteptane, drevje opaleno in posušeni studenci in potoki. Razrita tla so bila pomešana s kamenji in na nekaterih krajih so nam nasproti zevali propadi, dva do tri metre široki.

Pri vsakem koraku našli smo mrtve ožgane vole, kozé, konje in druge živali, koje je uničil potres; gotovo so se med njimi nahajala tudi človeška trupla, toda moj spremljevalec je večkrat odvrčal pozornost mojo od vseh gnjusnih prizorov. Korakala sva ob podnožji gore Mona Loa, koje vrh je bil pokrit z lesketajočim snegom, dasi so iz njegovega boka in iz njegovih brezštevlnih poklin valili se ognjeni toki. Lave sicer nisva videla, toda gorak žveplen vzduh in gost, bel dim, ki se je pred nama valil, oznanjeval je njegovo bližino.

Skrb za najino varnost činila nas je pozorne po nepristopnih potih, krajih, ki so jako

nevarni. Zeló se začudiva, ko ugledava družbo pred nami, koja se je ustavila na panogi gorà. Po vedenji sva torej menila, da so naleteli na velikansko oviro. Narazen smo bili kacih sto korakov. Solnce je zahajalo za goro Mona Loa, in kmalu nas je obdajala temna senca, koju provzročujejo visoki hribi pri solnčnem zapadu. V pol ure na to nastala je popolnem noč, kajti znano je, da v tropičnih krajih ni večernega mraka.

Bati se mi pač ni bilo treba, da me ravnateljica pošlje domòv. Sklenem torej, da se jej predstavim. Vedela sem tudi vzrok, ki je zadrževal mistress Daversovo od daljšega potovanja.

Oblaki belega dima ob gorskih panogah so prav razločno naznanjali tekočo lavo.

Ko prijahava prav blizu prve družbe, jamejo nas le-ti ogledavati.

Mistress Daversova sestopivši raz konja, natanko ogleduje mojo postavo.

A tudi jaz skočim raz konjiča in stopim naprej, da bi se pokazala gospej ravnateljici. Ta se opoteče nekoliko korakov in spoznavši mene, pravi hladno:

— «Vaša neubogljivost, Ema, preseza vse meje... Ko se vrnemo v Punah, bode te ostró za to kaznovana.»

— «Rada sprejemem vašo kazen, mistress Daversova,» odgovorim jej veselo; «zatim pa dovolite, da vas objamem!»

In v hipcu sem jo objela, nego je mogla še spregovoriti.

— «Nepremišljena! Svoje glavka!» dé ona, in se mi hoče iztrgati iz rok; «vaša hiba se ne dá zagovarjati.»

Bila sem vsa srečna. Havajiški možje so me kar občudovali in govorili med seboj: «Živela dobrosrčna načelnica! Iz dobre rodovine pohaja!»

Potem se posvetujejo z mojim spremljevalcem o daljšem potovanji. Okoliščine so bile jako neugodne.

Pred nami se je valil silni tok žgoče lave, ki je širil okolu ostrupljajoči dim.

Tok bil je širok štirideset do petdeset korakov in spodej se je valil tekoči ogenj, na površji se je pa delala trda skorija iz kamenenih poklin. Ko bi se bili drznili prekorčiti ta prvi tok, približali bi se k glavnemu, pol milje širokemu veletoku, ki je segal s svojimi skazonosnimi valovi do morja.

Kaj je bilo početi v tem grozopolnem kraju, kjer je vsakemu živemu bitju pretila neizogibna poguba? Havajiški posli še upali niso premišljevati o tem položaji. Groze in vraže prestrašeni so zbirali medene prstane,

steklene kroglice in druge drobnosti. Jeden izmed njih je nesel ta darilca boginji ognjenikov celó na rob propasti ter ja vrgel v ognjeno žrelo.

— «Aloha Péla!» (Zdrava bodi, Péla!) klical je darilec na vso moč.

— «Aloha Péla!» oglasil se na to enoglasno iz grl ostalih. V tem trenutju ni imela ni mistress Daversova, ni jaz toliko poguma, da bi zabranili smešno navado ubozega ljudstva. Da to prav nič pomagalo ni, se je pokazalo, ker nismo mogli iti naprej.

— «Zdaj saj uvidite, zlata moja,» pravi meni ravnateljica, «da bi bilo mnogo pametneje, ko bi bila ostala doma pri svojih tovarišicah. Vsi, kar nas je tu in ti babjeverni ljudje, ničesar ne opravimo zoper prirodne sile ali pa proti silnim činom božje moči.»

— «Ne obupajmo še, mistress Daversova,» odgovorim jej. «Po izreku mojega spremljevalca smo blizu tistega kraja, kamor je ubežala nesrečna gospa Hamiltonova, njeno stanišče stalo je pred ono razpočeno skalo. Lehko bi bilo najti kraj, kamor je pribežala v največji nevarnosti. Išcite v to stran, menim, da je ondi tok lave ožji. Napotimo se torej v ta kraj poizvedavat!»

Mistress Daversova je odkimala z glavo. Za nekaj časa je pa naročila poslom, naj

Kapapolo, kjer je strahu zbolel in leži v postelji.»

— «Poskusimo jih opozoriti na nas s klicanjem!» pravim odločno.

Torej vskliknemo vsi naenkrat ter pazno poslušamo. Samo jék se nam je oglašal, toda takó slabo, kakor bi pohajal iz ogromne daljave. A prikazala se ni nobena človeška postava.

— «Naj velja, kar hoče!» vskliknem, «hitimo tem ljudem na pomoč. Kdo vé, ni li ondi gospa Hamiltonova!»

Nihče še črhnil ni.

— «Nespametna Ema, kako bodete neki hodili po teh ostrih grobljah?» vpraša ravnateljica.

— «Na nekaterih krajih bode zemeljska skorja znabiti takó trda, da človek more varno po nji hoditi.»

Nek havajšk sel gré torej na oni kraj, koji sem bila naznačila, v skorjo zasadi leseno palico, a v hipcu švigne ven plamen, vžgè palico, in celó sel se je komaj rešil.

Ta poskus je bil pomenljiv. Jeze in žalosti polijó me solzé.

— «Čemu se neki tù mudite, ali se nečete ničesar lotiti?» vprašam navzoče.

— «Prosim, načelnica, kar nam danes ni mōči izvršiti, mogoče, da jutri izvršimo!»

— «Kaj pa, če ti nesrečni tvori poginejo?» očitam jim nepotrpežljivo.

Nihče mi ne odgovori.

Hodila sem vsa zmedena semtertjã. Zopet enmalo postojim, a tu je vetrič mojim ušesom donašal obupno zdihovanje iz tajne kočë.

Bistro moje oko se zopet uprè v nov predmet. Na strmem bregu na naši strani štrlelo je kvišku veliko drevo. Kmalu me prešine misel, da bi to drevo posekali ter prevalili čez propad, na ta način si naredimo most. To je bilo jako dragoceno santalovo drevo, čegar dišeči les se izvažã; i njega so se bili dotaknili ognjenikovi plameni; otožno je klanjal k zemlji svoje osmojene veje. Takoj hitim in oznanim to havajiškim poslom:

— «Kedo ima seboj žago ali pa sekiro, da bi mogel posekati drevo?»

Vsi me začudeno pogledajo. Samo jeden je imel seboj sekirico, s kojo je sekal veje za ogenj. Veselo sem ploskala z rokama.

— «Idite torej z menoj!» pravim. «Še to noč nam bode mōči prispeti nesrečnežem na pomoč.»

Zdaj jamejo premišljati daljše okoliščine.

— «Šmentaj! mlada načelnica ima dobro misel,» pritrди stari sluga naše rodbine.

«Podsekajmo drevo takó, da se bode zvalilo čez razpoko.»

— «Hajdimo na delo!» zakličem, «požurite se vsi! Ne bodem stiskala pijastrov, in bogato obdarim onega, kedór se s celim srcem vdá delu.»

Besede moje so jih spodbudile. Delavci so se pridno vrstili, da bi se delo ne pretrgalo. Mistress Daversova, uvidevši težave daljšega potovanja, nasvetuje, naj se počaka do jutra.

Od tega časa, ko sem se pridružila družbi, poslušali in ubogali so havajiški prebivalci iz spoštovanja do mojih starišev bolj mene nego ravnateljico in so neprestano podsekali santalove korenine. Delo je le počasi šlo od rók, ker ni bilo pripravnega orodja pri rokah, a santalovo drevo je pa zeló trdo. Deblo ni bilo še na pol podsekano, ko nastane noč. Toda noči v vročih krajih niso tako temne, kakor pa v severnih, vrhu tega je pa silni tók lave, jedva uro od nas, daleč in široko osvetljeval okolico s svojim močnim žarom. Moj zvesti spremljevalec je že počival. Vender ga vprašam, česa bi neznani ljudje v koči najbolj potrebovali.

— «To si kaj lahko mislimo, načelnica,» odgovori mi: «vode! Jesti so lahko dobili česa v gozdu, piti pa težko; kajti

mного milj na okolo ni studenčka pitne vode. Ako so tu osem ali deset dnij, imeli bodo grla vsa obolela.»

— «Torej bi jim najbolj ustregli . . .»

— «S sodčkom vode,» pristavi dobrosrčnež in odide zopet na delo.

Hitro si opašem posodo z vodo iz svoje zaloge.

V tem trenutji čujem praskot padajočih vej. Ko so se delavci najmenj še nadejali, podere se drevo — pravi velikan — čez ognjeni propad, ker so mu bile korenine na jedni strani podsekane.

Vsi kar najhitreje odskočijo, ko še jeden delavec podsekava deblo. Most čez razpoko je bil srečno dovršen. Radostni krik vseh oznanjeval nam je srečno dokončano delo. Vsi so skušali trdnost novega mostu. Ali nova nezgoda je pretila zopet njegovi varnosti. Suhe veje drevesove štrlele so na nekaterih krajih v propad, ter so se hitro vnele od žgoče lave, ki je pretila celemu deblu pogin. Delavec, ki je imel v roci sekirico, je hitro začel posekavati vnete veje, toda jaz ga nisem čakala. Urno smuknem nepozorovana na deblo, hoteč iti čez umejeljni most. Bila sem zelo neprevidna: dušljiva vročina in strupeni sopari bi me mogli omamiti, in strašna smrt bi me, ko bi mignil,

potegnila v propad. Kedo pa more časi zaprečiti voljo svojeglavega človeka? K temu drznemu činu vedla me je samozavest, kajti v zavodu v Punahu dobila sem v telovadbi prvo nagrado. Po tem gibljivem mostu dospeti na drugi breg, bila mi je igrača.

Mistress Daversova me je hitro pogrešala.

— «Ema!» jame me bojazljivo klicati. «Ema, kje ste? Oglasite se!»

Na prvi klic se nisem oglasila. Ko me pa ravnateljica jame vsa prestrašena glasneje klicati, prikažem se pred njo na nasprotnem bregu velike razpokline.

— «Tukaj sem! mistress Daversova, nikarte záme skrbeti!» jej odgovorim.

Ne poslušajoč dolgo njena očitanja, hitela sem v to stran, kjer sem včeraj zvečer ugledala kočó. Kmalu sem korakala po temni, neznani okolici. Veselega ukanja družbe naše že nisem več slišala. Tavalala sem v temi, iskaje kakega sledú in steze. Ustavim se sredi visoke trave, kar čujem slabo stokanje. Ogledovala sem se po smeru, toda stokanje je bilo umolknilo. Ko korakam naprej, zapletejo se moje noge v belo rjuho. To je bila zastava, kojo sem videla pred jedno uro. Isti, ki je zastavo tu pustil, ne more biti daleč.

A v istini nekoliko korakov odtodi ugledam na tleh ležati človeka. Ko k njemu

poklekнем, da bi se o tem uverila, najdem tû kacih šest let starega dečka v razdrapani obleki. Po obrazu je bil ves plav, oči je imel zaprte; menila sem, da je mrtev. Ko ga pa nagovorim, vzdihne.

Gotovo je ta pobič tekel nam naproti, ko nas je od daleč ugledal. Toda moči so ga zapustile in je na poti ves seslaben obležal. Vlila sem malo vode v kokosovo lupino, dečka oprezno vzdignem ter mu kanem nekoliko požirkov vode v usta. V pojemajočo svetiljko nalito olje ne more imeti lepšega učinka. Fantek, jedva da čuti blagodejno vodo, požiral jo je kaj hlastno. Vso čašo je izpil, ter me pogleda, kot bi hotel še jedno. Znano mi je bilo, da ni dobro po dolgem stradanji mnogo piti. Sploh sem se pa pri tem spominjala, da se tû še drugi revčki nahajajo, koje je zadela nesreča, in le te mi je tudi okrepčati z vodo. Delala sem se, kot bi ne bila razumela njegove prošnje. Ko fantiček okreva, vprašam ga:

— «Kako ti je ime?»

— «Jurček.»

— «Ali si tu sam?»

— «Mama in Tonček so tu.»

Pokazal je z roko proti koči.

— «Ali se ne imenuje tvoja mama gospa Hamiltonova?»

— «Da.»

— «Dobri Bog! Pojdi z menoj, dete!»

Hotela sem mu pomoči, da bi vstal, toda revež še stati ni mogel na nogah. Vzela sem ga torej v naročaj in sem hitela žnjim proti koči.

Kmalu čujem veseli glas mlajšega fantička. Ta ni bil tako slab kot Jurček, gotovo se je zanj bolj skrbelo. Tekal je okolu pred kočo stoječe osebe a v enomer klical:

— «Mama!... Mama! Jurček je tù!»

Ko Jurčeka položim na travo, me je ljubko in hvaležno pogledoval.

Zdaj pa svojo pozornost obrnem materi, za katero sem se še največ bala. Sklonim se k nji in spoznam — svojo drago gospo učiteljico.

Nekdaj tako krasna, močna in živahna gospa, podobna je bila zdaj kostnjači. Bleda je bila kot smrt in vže je pojemala; še čutila nisem, bīje li njena žila ali ne. Podala sem tudi materi zdravila, koje je sina tako vidno okrepčalo; pomóčim jej usta z vodo. V prenehljejih sem jej dajala požirek vode, da bi skoro okrevala.

Gospa Hamiltonova odprè na pol oči, toda slabosti jo premorejo in je zopet zaprè. Ko izpije še čašo vode, spregovori kot v spanji:

— «Otroci! . . . Dajte otrokom!» . . .

Dala sem torej mlajšemu dečku tudi vode.

— «Hvala vam, angeljček!» pravi slabim glasom, «sam Bog vas je le-sem poslal, da bi nas rešila. Kedó pa ste?»

«Draga mistress, mati moja, kaj me več ne poznate?»

— «Ema! ljuba Emica, ali si ti?»

Iskreno se objameve.

Uro pozneje dospela je le-sem vsa družba, razven jednega moža, ki je moral čuvati konje.

Mistress Daversova je napela vse svoje moči ter se opotekala za manoj. Obema se posreči, še o pravem času priti rodbini na pomoč. Ko se dečki nasitijo, kmalu zaspé na tleh; njih mati nam je pa pripovedovala o mukah in trpljenjih, koje je morala pretrpeti poslednje dni. Ko silni potres naznani izbruh ognjene gore, je v naglici zapustila z otroci in nekaterimi slugi svojo hišo, koja se je koj na to razsula.

Služinčád bežala je na vse strani, kjer je bedno poginila. Samo dekla je bila rešena, ki je vêdla Jurčeka za roko. «Dalje nego do te kočé, nismo mogli prodirati, ker ta vrh lik otok obdaja od vseh stranij ogenj. Na tem mestu torej že dlje nego teden pričakujemo zemeljskih preobratov.»

Reveži živili so se z mesom pocepanih ali pa ožganih živalij; manjkalo jim je največ vode, ker so bili vsi studenci in vrelci posušeni. Velika pomoč bila jim je krava, ki je begala po tem otočiču. Prve dni je dajala ta krava vsej rodbini dosti mleka; ko pa toliko dnij ni našla pijače, pošlo je tudi nji mleko. K nesreči zgubili so še deklo. Šla je neko jutro iskat živeža za vsakdanjo potrebo in ni je bilo več nazaj. Gotovo jo je ubila kaka utrgana skala. Mistres Hamiltonova je tedaj ostala s svojima dečkoma popolnem zapuščena sredi gorečega pekla. Poslednjo kapljo mleka je hranila še za Tončka, zaradi tega ni bil tudi takó seslaben, kot njegov starejši brat. Zapazivši pa naš prihod, so vse moči napeli, da bi nas opozorili náse z mahanjem zastave; a opustila jih je moč, in mati in sinček se nezavedno zgrudita na travo.

Po tej ginljivi izpovedi vsa objokana zopet objamem mistress Hamiltonovo.

— «Ne obupajte,» dém, — «vašega trpljenja je konec. Soprog vaš se kmalu vrne, in če Bog dá, bodete v kratkem zopet okrevala. Hvalite Boga, da ste rešena teh muk in nadlog.»

— «Hvala Bogú in vam, požrtvovalna, dobrosrčna in človekoljubna Emica!» odgovori mistress Hamiltonova globoko ginjena.

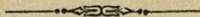
— «Nehoté pa moram opomniti,» oglasi se mistress Daversova strogim glasom, «da se je Ema pri tem pokazala zeló svojeglavo!»

— «Blagovolite jej odpustiti, draga prijateljica,» odgovori jej bivša ravnateljica, «brez njene velikodušne pogumnosti bila bi poginila z vso svojo rodbino.»

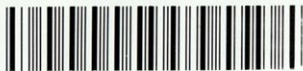
Druzega dné se nam posreči, sicer ne ravno brez težav, dospeti na drugi breg razpokline k konjem, odkoder smo varno potovali proti vasi, kamor smo zvečer tudi srečno prišli.

Najeti možje in posli bili so popolnem zadovoljni z bogatim plačilom, katero sem jim izplačala za njihovo požrtvovalno pomoč.

Zdaj rodbina Hamiltonova znova živi v obilosti pozemske sreče. Mnogokrat jo obiščem in z dopadajenjem vidim, kako zeló velik razloček je med sedanjim njihovim blagobitjem in tedanjo nesrečno usodo.

Narodna in univerzitetna
knjižnica

00000447079

© NUK

